

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **S.**, bývajúcej v P., zastúpenej JUDr. I., advokátom so sídlom v P., proti odporcovi **P.**, bývajúcemu v P., **o zmenu rozhodnutia o zabezpečenie bytovej náhrady**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 11 C 31/2007, na dovolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 5. februára 2009, sp. zn. 4 Co 111/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prievidza rozsudkom z 11. januára 2008, č.k. 11 C 31/2007-96 zamietol návrh navrhovateľky, ktorým sa domáhala zmeny rozhodnutia Okresného súdu Prievidza sp. zn. 5 C 246/2005 z 8. novembra 2006 tak, že povinnosť odporcu vypratať byt nie je viazaná na zabezpečenie náhradného bytu. Zároveň žiadala, aby súd uložil odporcovi povinnosť vypratať byt do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že mal za preukázané, že navrhovateľka na základe právoplatného rozhodnutia súdu ako ďalšia nájomníčka bytu má povinnosť zabezpečiť odporcovi náhradný byt v súvislosti so zrušením práva spoločného nájmu manželov. Navrhovateľka pre odporcu zabezpečila náhradný 1-izbový byt v P. a odporcovi oznámila zabezpečenie bytovej náhrady doporučenou zásielkou adresovanou do vlastných rúk. Obsahom tejto zásielky bolo písomné vyhlásenie navrhovateľky o zabezpečení bytovej náhrady a nájomná zmluva spísaná s prenajímateľom. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa za preukázané, že odporca si zásielku neprevzal, hoci sa na adrese trvalého pobytu zdržiaval. Vychádzajúc z ustanovenia § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka, prihliadajúc na okolnosti doručovania písomného vyhlásenia o zabezpečení bytovej náhrady, predovšetkým na to, že sa odporca nedozvedel o bytovej náhrade, lebo mu fyzicky písomné

vyhlásenie nebolo doručené, súd prvého stupňa dospel k záveru, že odporcovi nemohla plynúť 30-dňová prekluzívna lehota na uzavretie nájomnej zmluvy, preto mu nárok na bytovú náhradu nezanikol. Prvostupňový súd poukázal na to, že navrhovateľka mohla zvoliť iný spôsob doručovania, napr. osobné doručenie. Pokiaľ aj navrhovateľka doručila osobne odporcovi na pojednávaní dňa 8.1.2008 písomné vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady, ktoré odporca prevzal, na splnenie podmienky zabezpečenia bytovej náhrady absentovala 30-dňová lehota na uzavretie nájomnej zmluvy (súd prvého stupňa rozhodol vo veci 11. januára 2008). Pre úplnosť súd prvého stupňa ďalej uviedol, že bytová náhrada zabezpečená navrhovateľkou pre odporcu bola vyhovujúca, nakoľko byt veľkosťou a vybavením by zabezpečil pre odporcu ľudsky dôstojné bývanie. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil § 712c ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 5. februára 2009, sp. zn. 4 Co 111/2008 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. Aj podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade nebolo možné vychádzať z fikcie doručenia, že písomné vyhlásenie možno považovať za doručené, hoci sa odporca o ňom nedozvedel, nakoľko pre doručovanie podľa Občianskeho zákonníka je nutné aplikovať ustanovenie § 45, resp. § 43 ods. 2 Občianskeho zákonníka. S prihliadnutím k uvedenému, že písomné vyhlásenie o zabezpečení bytovej náhrady nebolo doručené odporcovi, nemohla mu potom plynúť 30-dňová prekluzívna lehota na uzavretie nájomnej zmluvy, a preto odporcovi nezanikol nárok na bytovú náhradu v zmysle § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa v tomto smere správne zistil skutkový stav veci, vyvodil z neho správny záver, keď konštatoval, že odporcovi nezanikol nárok na bytovú náhradu, nakoľko mu nebolo doručené písomné vyhlásenie o bytovej náhrade. K tvrdeniu navrhovateľky v odvolaní, že odporcovi začala od 8.1.2008, kedy mu bolo prehlásenie prenajímateľa doručené na pojednávaní, plynúť 30-dňová lehota na uzavretie zmluvy, ktorá uplynula dňa 7.2.2008 (po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa), odvolací súd konštatoval, že pokiaľ navrhovateľka v odvolaní odvíja svoj nárok aj od iného hmotnoprávneho úkonu, t.j. doručenia písomného vyhlásenia o zabezpečení bytovej náhrady odporcovi na pojednávaní dňa 8.1.2008, táto okolnosť nemôže byť predmetom preskúmania odvolacím súdom, nakoľko navrhovateľka svoj nárok vymedzila žalobou na základe iného hmotnoprávneho úkonu. Neznamená to však, že navrhovateľka sa nemôže v inom konaní domáhať svojho nároku. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. v spojitosti s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka a navrhla rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Uviedla, že po rozhodnutí okresného súdu nastala nová právna skutočnosť, ktorá jej v čase rozhodovania pred súdom prvého stupňa nebola známa. V odvolaní na túto novú skutočnosť poukázala, ale odvolací súd napriek jej námietke, na ňu pri rozhodovaní neprihliadol. Podľa odvolacieho súdu uvedená skutočnosť nebola dôvodom k tomu, aby postupoval v zmysle § 205a ods. 1 písm. d/ O.s.p. Má za to, že pre jeho nesprávny právny názor sa tak nevysporiadal s dôkazmi, ktoré bolo potrebné v odvolacom konaní vykonať. V dovolaní podrobne rozviedla skutkový a právny stav veci tak, ako ho uvádzala v konaní pred súdmi.

Odporca vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť z dôvodu, že nie je prípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V danom prípade dovolaním navrhovateľky nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli sudy nižšieho stupňa viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Vzhľadom na uvedené, dovolanie navrhovateľky by bolo prípustné iba vtedy, ak by konanie, v ktorom bol napadnutý rozsudok vydaný, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Uvedené ustanovenie totiž ustanovuje, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak konanie súdu, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané, je postihnuté niektorou z väd uvedených v predmetnom ustanovení. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa (aj so zreteľom na obsah dovolania) zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. So zreteľom na navrhovateľkou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej

skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Navrhovateľka v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia navrhovateľky boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), navrhovateľkou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Z obsahu dovolania vyplýva, že navrhovateľka namieta nesprávnosť skutkových zistení odvolacím súdom. Treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vád. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou

inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením vecí, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania navrhovateľky nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebola navrhovateľka úspešná a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo odporcovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal odporcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť mu trovy dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 2. decembra 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková